

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Custodia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

cerdos optimus, ut dum nullum flagitiosum hominem verbis incastigatum præterit, vel ipsam impudentiæ notam minime pertimescat.

PROPHETA. CAP. II.

SAne propter increpandi libertatē Prophetam ad similitudinem Canis, eique latranti Hujus significationis ratio alia apud Horum est: quia scilicet præter reliquorum animalium morem simulacris Deorum custodiendis Canes apponuntur, eaq; ipsi identidem intuendo videntur admirari, non secus ac Prophetam meditationi deditus, omnem cogitationis suæ conatum dirigit in Deum. Sane sanctorum antilites, sacrorumq; & oraculorum interpretes, Livius Adastro Prophetas vocat, de quibus ita:

*Cum capita viridi lauro velari impetrant
Propheta, sancta in castre qui curant sacra.*

Animadvertendum est autem, omnem Canis usum aut à latratu, aut dentibus expeti. Ac de mordacitate quidem satis. Quod vero ad latratum facit, non ignoremus esse os interpretē eorum, quæ mens in penetralibus meditat: sane Prophetam vates itidem est, perq; os ipsa mens ex imis arcanisq; adytis oracula sua promulgat: frater enim mentis est os, mens vero verborum fons: atq; ita per os excogitata omnia, veluti fluentia de fonte profuunt. Sed enim, quia parum esset aliorum vitia damnare, deterrere, dilacerare, nisi ad rectā vivendi rationem omnia converterentur: ad ipsius (inquam) divinitatis contemplationem dirigerentur: cum Ægyptii sacerdotes animadvertissent Canem (uti ex fragmentis Hori dicebamus) præter aliorum animantium morem, ad simulacra Deorum aspiciere, firmoq; ea lumine contueri, quasi Prophetam idem faciitari soleat meditationi tantum deditus, unde per arcana Dei penetralia referentur, atq; is hinc futurorum scientiam aucupetur, & dissecus Canis hujusmodi congruenter admodum excogitarunt, qui artem hanc divinandī, teste Tullio, putantur longinquitate temporum innumerabilibus pene seculis consecuti, & ab his acceptum crediderim, quod Thraſybulo cuidam inter Jamidas, ita ab Jamo, cujus meminit Pindarus, appellatos, celeberrimo, statua est Olympiæ posita per cuius humerum dextrum Mustela obreperet, & dissecus Canis exerto jecinore juxta jaceret. Quod vaticiniū signum interpretor, cum nonnulli tradant Thraſybuli à Cane vaticiniū excogitasse. Nam & Mustelæ cor linguæ jejunæ suppositum, fatidicam mentem excitare ferunt Magi. Pausanias tamen incertum sibi esse profitetur, quis primus è Cane vaticinia delumperit: tamen Thraſybulum scripsit solum hoc aruspiciæ genere usum, ejusq; rei conjecturam ex statua, quam in Olympiæ illi positam commemoravimus, desumi. Ut vero ad Prophetam

Prophetarum
munus.

Cap. 56. 10.

Phil. 3. 2.

Ezech. 3.
17. 18.

revertamur, Gregor. Pont. cum professores legum Sacerdotes appellari dicat, eosdem ait & Prophetas nonnunquam appellari consuetum esse, quod talem animum gerere debeant, qualem superius in Cane descripsimus: id quod à plerisq; minime præstari idem his verbis lamentatur: *Sæpe namque rectores in providi humanam amittere gratiam formidantes, loqui libere verba pertimescunt, & juxta veritatis vocem, nequaquam gregis custodia pastorum studio, sed mercenariorum vice deserviunt, quia Lupo veniente fugiunt, dum se silentio abscondunt.* Hos itaq; per Prophetam Esaiam Dominus increpat, *Canes mutos* eos appellans, *qui latrare nequeant.* Nec vero quis in vates & sacerdotes calumniæ ansam ex eo capiat, quod D. Paulus ait: *Cavete canes, cavete malos operarios.* Ambrosius de marinis eo loco intelligendum ait, quorum omnino munus tantum est, ut reliquum animantium genus depreudentur. Sed quam horrenda sunt quæ ad Esaiæ increpationem addidit Ezechiel: *Fili hominis, ait, speculatorem dedi te domui Israel, & audies de ore meo verbum, & annuncabis eis ex me: Si dicente me ad impium, morte morieris, non annunciaris ei, neq; locutus fueris, ut avertatur à via sua impia, & vivat, ipse in impietate sua morietur, sanguinem autem ejus de manu tua requiram.* Quod quidem eo periculosius est, ait Hesychius, quod ignavia hac pluribus est nocumento: sacerdos enim negligens, aut ipse peccans, aut non vindicans in peccatoribus, illicit eos qui rudes sunt ad similia, adeoque Legislator in Levitico, peccatum ipsius sacerdotis, *peccatum populi* appellavit.

CUSTODIA. CAP. III.

ID quod etiam ex Ambrosii sententia ad excubias pro salute dominorum refertur, debereque nos ait is, promptuarium tenere verborum, ne quasi mutæ Canes commissam nobis fidei custodiam, quodam prævaricationis silentio deseruisse videamur. Hoc eodem significato Theologi accipiunt illud

A illud ex sexagesimo octavo Psalmo: *Lingua Canum tuorum hostium intingetur sanguine, ubi per Canes, Christi ædium sacrarum antistites interpretantur: hi siquidem parandi sunt in adversarios, qui gregibus insidias meditantur, ut Oves ab omni hostium injuria tutæ custodiantur. Quam propemodum sententiam secutus Plato libro de Republ. II. ubi militem civitatis custodem informat: *Naturam, ait, generosi adolescentis, qui ad disciplinam hujusmodi educetur, nihil differre à generosi Canis ingenio, utrumq; ipsorum sagacem esse oportere, mansuetum erga suos, adversus autem hostes immitem.* Nam ea generosi Canis natura, ut erga familiares & notos sit mitissimus, adversus vero alienos & ignotos ferocissimus, quos simulac viderit, ægre ferre se indicat, etiam si nihil quicquam mali sit ab eis perpeßus, sufficereq; ad inimicitias satis habet, si qui recens venerit, non fuerit è domesticis. Non abs re igitur, qui D. Bernardi, viri de pietate Christiana optime meriti, vitam scribunt, matrem ejus ajunt prægnantem imaginatam in somniis esse, Catulum se candidum, dorso rutilum, & latrantem in utero gestare: unde illi à sapiente viro responsum, futuram eam optimi Catuli matrem, qui divinarum ædium custodiam susciperet, latratumq; assiduam contra profanos & impios exerceret. Hinc etiam canis comes & viator Angelum comitatur, quem Raphael in libro Prophetico non otiose sibi & Tobiasi filio adjungendum putavit.*

Plin. lib. 8.
c. 40.

D. Bernardi
di matris
somnia.

Tob. c. 4.

DII LARES. CAP. IV.

E Adem ratione Canes apud Ethnicos Laribus præfides fuisse dicuntur, Deosque ipsos Romani ideo caninis pellibus induerant: quod sicuti Canes mites mansuetique sunt in domesticos, in alienos vero feri, formidolosique, ita & Lares, quibus totius familiæ cura credita esset, haberentur. Proditum sane memoria est Iliados Minervæ templum in Daulia fuisse, in quo Canes alerentur, qui Græcis tantum adventantibus se mites, mansuetos ac ludibundos offerrent: in barbaros vero feri, atroces ac indignabundi semper irruerent. Neque defunt hodie barbarorum nationes aliquot, quæ Canes hostium cadaveribus quoquo modo conquestis alant, eosque in prælia mox ducant, quibus in hostem immittis scedissimæ interdum stragis spectaculo perfruantur. Æsculapii simulacro, quod Epidauri fuit, à Thrasymede Pario Arignoti filio elaboratum, Canis adsculptus assistebat, cum Deus in throno sedens dextera baculum teneret, lævam supra Draconis caput porrigeret, cujus meminit Pausanias. Ejus argumenti eam ait historiam fuisse, quod Æsculapius in solitudine Titthei montis expositus ab avo Phlegya, cujus filiam Apollo clam compresserat, à Capella alitus, & à Cane custoditus fuerit.

Barbari in
vobis orbe.
Plin. lib. 8.
c. 40.
Æsculapii
simulacrum.

ARBITER GENIUSVE. CAP. V.

S Ed aliam Chrysippus rationem cur Lares Caninis tergoribus velarentur, attulisse dicitur: quippe quod ipsi genios præ se ferunt, qui custodiæ nostræ ideo tanquæ arbitri sint delegati, ut improbe factorum dictorumq; poenam à nobis exigant, sceleraque & impietatem omnem ulciscantur, quotiens humanitate posthabita in brutorum vitam declinaverimus, quam ipsi genii, non secus ac facillimi Canes insequantur, & ad merita supplicia pertrahant. Hoc ipsum Censorinus, multis aliorum opinionibus allatis demum affirmat, esseq; genios ita assiduos nobis observatores appositos, ut ne puncto quidem temporis longius abscedant. Atque hi sunt, qui nos nonnunquam impellunt, sæpe revocant, prout nunc salutaria, nunc perniciofa appetierimus. Sed nostræ pietatis auctor, ne ab aliis hæc queramus, Genios custodia nostræ appositos, & affirmavit, & Dei patris faciem eos quotidie contueri commovit. Merito itaq; Laribus (quando iidem & genii sunt, nos Angelos dicere maluimus) Canis, utpote tutelare animal, hieroglyphice dedicabatur. Sed non sine piaculo videor mihi præterire posse, quod apud veteres scriptores legi, Vulcani templum apud Etnam Sicilia montem fuisse, cujus lucum incoherent Canes, qui caste pieque aduentibus adblandirentur: impuros vero impolitosq; rem quasi divinitus præfagientes miserabiliter lacerarent.

lib. de die
natali. c. 3.

Matth. 18

Vulcani
templum.